

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
Eva Furberg
103 33 Stockholm

(Även med e-post till
fi.registrator@regeringskansliet.se)

Betänkandet SOU 2014:57 En ny reglering för tjänstepensionsföretag (Fi2014/3021)

Sammanfattning av Bolagsverkets ställningstagande

Bolagsverket tillstyrker utredningens grundläggande förslag, att det införs materiella regler som gör det möjligt att bedriva tjänstepensionsrörelse i olika företagsformer.

Bolagsverket avstyrker att det införs ett särskilt register för tjänstepensionsföretag. Anledningen är att kostnadsskäl och andra praktiska skäl talar mot en sådan lösning.

Inledning

Bolagsverket begränsar sitt yttrande till att huvudsakligen handla om de delar av betänkandet (utredningen) som direkt berör Bolagsverket i de roller som vi har, att föra register över företag och fatta vissa beslut som rör dessa.

Bolagsverket menar att de syften som finns i utredningen kan uppnås utan att ett nytt register upprättas. De nu föreslagna nya typerna av företag, tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar kommer även utan ett sådant register att kunna särskiljas. Det kommer att gå att söka information om dem och göra de utsökningar som behövs, t.ex. för att göra underrättelser specifikt om dessa företag. Detta kan ske genom att ge dem en särskild markering om typ av företag. De kan troligen, med beaktansvärt lägre kostnader, tas in i det försäkringsregister som Bolagsverket nu för enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043). Om det anses angeläget kan detta register ges ett namn som utvisar detta, såsom försäkrings- och tjänstepensionsregistret.

Bolagsverket menar att det vore en kostsam överreglering att nu införa också ett särskilt register för tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen och Bolagsverket bör kunna regelbundet stämma av att alla företag som ska ha en markering av det nu nämnda slaget har fått en sådan, och att inget företag har en sådan utan riktiga skäl. Detta bör även gälla andra typer av företag inom det ”finansiella” området om det finns önskemål om att kunna söka information eller skicka underrättelser etc.

Om ett särskilt register inte införs påverkar detta ett antal skrivningar och hänvisningar i författningsförslagen. Sannolikt kan lagstiftningstekniken delvis göras enklare. Dessutom måste hänsyn tas till den pågående översynen av lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar. Det får i det fallet självklart också betydelse om den lagen, som det ursprungligen var tänkt, ska ersättas av en helt ny lag eller om den befintliga lagen reformeras i större eller mindre utsträckning.

Mycket talar vidare för att man i förlängningen, i enlighet med vad Bolagsverket framfört även i andra remissvar, borde överväga att avskaffa de särskilda registren såsom aktiebolagsregistret och försäkringsregistret och ersätta dem med ett enda legalt och tekniskt sammanhållet organisationsregister hos Bolagsverket. Ett sådant register och en sådan sammanhållen reglering exempelvis i *en* lag och *en* förordning om registrering av organisationer skulle ha förutsättningar att skapa en större överskådlighet och göra framtida regeländringar mycket enklare att genomföra på ett systematiskt sätt.

Bolagsverket hoppas få tillfälle att under den fortsatta beredningen, i god tid innan proposition skrivs, och utkast till förordningstext får en mera definitiv utformning, samverka med det eller de mest berörda departementen och med Finansinspektionen. Detta för att då kunna lämna ytterligare synpunkter.

Förutom frågan om ett särskilt register, och kostnader och frågan om finansiering för Bolagsverket gäller detta exempelvis

- * de regler som ska gälla i frågan verkets nya ärendetyper,
- * särskilt ändringarna i de lagar och de förordningar som hör till lagarna för de olika företagsformerna
- * speciellt reglerna om typer av funktionärer som ska registreras, likvidation och fusion,
- * regler om registrering av förändring av garantikapital (verksamhetskapital),
- * reglerna om firma (företagsnamn),
- * de många reglerna om omvandling och andra ikraftträdande- och övergångsregler, och
- * arbetet med förordningstexter i övrigt.

När ett förslag börjar finna sin slutliga form avser Bolagsverket att börja förbereda ändringarna så mycket i förväg som kan vara försvarbart innan beslut i riksdagen.

För Bolagsverket är det, även med ett sådant framåtsyftande arbetssätt som vi hoppas ska kunna förverkligas, särskilt viktigt att få tillräckligt med tid mellan slutligt beslut på den politiska nivån och tidpunkten när nya regler ska tillämpas. De närmare reglerna om registrering och sådant som direkt berör Bolagsverkets verksamhet är i dag oftast reglerat i de förordningar som hör till lagarna för respektive företagsform. Det kritiska är alltså att tiden mellan regeringsbeslut i frågan om dessa förordningar och tiden för ikraftträdande inte får vara för kort. Tiden behövs för utveckling och testning av datasystem, utbildning av personal och framtagande av ny och ändrad information. Inte minst underskattas ofta tiden och kostnaderna för sådant som för en lekman kan tyckas små, men som ur IT-synpunkt utgör genomgripande, ändringar i systemen, och för att ta fram extern och intern information. Bolagsverket har redan ett antal pågående rätt så stora projekt. Ett samtidigt införande av en rad andra ändringar, såsom regelverket för Solvens II m.m., kan komplicera införandet. Att välja ett ikraftträdande den 1 januari är ur flera olika utgångspunkter problematiskt, inte bara i frågan om idrifttagande av datasystem under eller omedelbart efter stora helger. Den

tillgängliga tiden mellan formella beslut och ikraftträdande bör i vart fall inte vara kortare än 8 månader. Detta gäller även om ett sådant framåtsyftande arbetssätt som nyss har nämnts kan användas. Skulle de nya reglerna innebära att ett nytt register ska inrättas bör denna tid vara ännu längre, förmodligen minst ett år.

Tidigare remissvar

Bolagsverket har i tidigare remissvar, särskilt det den 24 januari 2012 om SOU 2011:68 Rörelsereglering för försäkring och tjänstepension, vårt ärendenummer AD 1587/2011, påpekat önskemålet om samråd och gjort ett antal påpekanden samt önskat flera förtydliganden rörande ämnen som i stora delar är desamma som berörs här. Av utrymmesskäl upprepas inte de då lämnade synpunkterna. Men det kan ändå tänkas att en del av de förut nämnda frågorna behöver tas upp på nytt vid det samråd, som förhoppningsvis ändå *nu* ska kunna komma till stånd jfr s. 988.

Dispositionen av detta yttrande

Förutom den nyss gjorda sammanfattningen, med en mera fri disposition, anknyter detta remissvar i stort till utredningens disposition på följande sätt. Bolagsverkets yttrande följer *den ordningsföljd och numrering av avsnitt som betänkandet har fr.o.m. avsnitt 2 (alltså inte med början i författningsförslagen)*. Våra mera materiella synpunkter rörande författningsförslagen som sådana, utredningens allmänna delar och utredningens författningskommentarer redovisas här på så sätt huvudsakligen i ett sammanhang, med *sidhänvisning i regel endast till respektive allmänt avsnitt* och sida fr.o.m. avsnitt 2. Detta har gjorts för att undvika att behöva behandla samma fråga på flera ställen i yttrandet. Vidare behandlas kompletterande allmänna synpunkter i slutet av detta yttrande. Några smärre påpekanden om gällande rätt, språkriktighet, skrivteknik kommer i bilaga 1.

Materiella synpunkter

5.3.2 Möjlighet att använda olika associationsformer, s. 300

Enligt utredningen ska det finnas möjlighet att bedriva tjänstepensionsföretag i olika associationsformer. Verksamheten föreslås kunna bedrivas i form av aktiebolagsform, ömsesidigt bolag och ekonomisk förening. Bolagsverket ser positivt på att Sverige på detta sätt kan erbjuda utövare av denna typ av verksamhet en större möjlighet att välja mellan olika sätt att organisera sig.

I förlängningen – och när frågan om en mera övergripande reform rörande olika myndigheters ansvar för registrering av olika typer av organisationer fått ett svar – kan man tänka sig att Bolagsverket också tar över ansvaret för att registrera stiftelserna, inklusive tjänstepensionsstiftelserna.

6.2.10 Likvidation och konkurs, s. 380

Bolagsverket ifrågasätter om det, när ett tillstånd återkallats alltid behöver gälla den synnerliga brådska som den föreslagna regeln innehåller. Det torde finnas fall då avvecklingen av verksamheten i ett företag har skötts helt planenligt och under ordnade former av styrelsen i samråd med FI. I sådana fall kan återkallelsen av tillståndet vara bara den sista bekräftelsen på att man följer den utstakade vägen. FI bör då, när anledningen till återkallandet inte är någon försummelse från företaget, kunna meddela att förordnad av likvidator i stället kan ske med normal skyndsamhet. Motsvarande bör gälla för alla företagsformer. Det bör också göras ännu tydligare i vilka fall avsikten är att Bolagsverket ska inleda proceduren

med ett sedvanligt föreläggande om likvidation, jfr avsnitt 12.2.2

6.2.11 Registrering, s. 383 (och motsvarande för de föreslagna typerna av företag)

Bolagsverket vill inte ha krav på att inrätta ett särskilt register. Detta utvecklas något i inledningen.

6.2.12 Firma, s. 384

Den gjorda formuleringen säger, enligt Bolagsverkets mening, att ordet tjänstepension ska ingå i ett tjänstepensionsföretags firma, men att ordet tjänstepension inte ska förbehållas enbart dessa företag. Bolagsverket gör därför den preliminära tolkningen att vi inte, på grund av någon regel om exklusivitet, kan neka en annan typ av företag att ta in ordet tjänstepension i sin firma. Om det fanns en annan avsikt med förslaget behöver formuleringen i regeln ändras.

7.2.13 Firma, s. 451

I enlighet med vad Bolagsverket framfört i tidigare yttrande anser vi att det borde övervägas att kräva att ett ömsesidigt tjänstepensionsbolags firma också ska innehålla ordet bolag. Detta för att klargöra företagsformen.

8.4.12 Firma, s. 507

Bolagsverket ser tillämpningsproblem i frågan om vad som ska avses med ”förkortning av det uttrycket” (tjänstepensionsförening). Går det att i lagtext eller förarbeten precisera vilka förkortningar (initialförkortningar) som menas och vilka typer av avbrytningar och kortformer som eventuellt ska omfattas av förbudet?

9.1.1 Registreringskravet, s. 517

Bolagsverket föreslås vara registreringsmyndighet och föra ett särskilt tjänstepensionsföretagsregister. Detta register skulle då innehålla de uppgifter som registreras enligt tjänstepensionsrörelselagen, aktiebolagslagen och lagen om ekonomiska föreningar.

Vi menar att de funktioner som behöver fullgöras kan skötas även om något nytt register inte införs utan de befintliga registren tillförs uppgifter om typ av företag och de andra särskilda, för dessa typer av företag specifika, uppgifter om registrerade funktionärer av annat slag än vad som finns för de hittillsvarande företagsformerna, tillstånd från Finansinspektionen osv. som kan behövas för just tjänstepensionsföretagen.

Om ett särskilt register ändå ska inrättas menar Bolagsverket att syftet med registret tydligt bör framgå av det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Enligt tjänstepensionsdirektivet ska gränsöverskridande verksamhet framgå av registret. Bolagsverket ska som ansvarig registreringsmyndighet meddela Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) om sådan verksamhet.

Det vore på sin plats med ett förtydligande vad som ska gälla i frågan om meddelanden mellan myndigheterna när ett tjänstepensionsföretag ändrar sin status t.ex. om det går i konkurs eller likvidation. Man skulle kunna överväga om det inte också vore bra med ett förtydligande om vad ett sådant meddelande ska innehålla såsom registerland (Sverige), benämning på registerföraren (Bolagsverket), eventuellt namn på registret (enligt utredningens förslag tjänstepensionsföretagsregistret, enligt Bolagsverkets förslag i detta re-

missvar, försäkringsregistret, alternativt försäkrings- och tjänstepensionsregistret, eller, om visionen om ett enda register eventuellt senare kan föreverkligas, Bolagsverkets organisationsregister), företagsnamn (registrerad firma), nummer i registret (organisationsnummer) och de andra länder som verksamhet har angetts förekomma i. Tanken med att precisera detta är svårigheterna att kunna bedriva någon som helst kontroll eller hemlandstillsyn utan att säkerställa möjligheten till *unik identifikation*. För en sådan behövs noggranna uppgifter om en vilket land, vilken myndighet, vilket register samt vilket nummer som ett visst företaget är kopplat till har. Registeruppbyggnaden i olika länder är mycket olika och kan dessutom variera mellan företagsformer. Det kan vidare i ett och samma register, liksom i besläktade register, förekomma mängder av företagsnamn som är snarlika. I detta avseende är nog därför endast någorlunda kompletta och exakta uppgifter meningsfulla att vidarebe-
fordra.

14 Redovisningsregler, s. 775.

Bolagsverkets ifrågasätter om det är tillräckligt motiverat att skapa en ny särskild årsredovisningslag för ett område som, åtminstone när det gäller antalet företag, får sägas vara rätt litet. Det hade varit en sak om man på det sättet hade kunnat samla alla redovisningsregler för det området i en lag, men den valda lagstiftningstekniken innebär att det ändå har måst göras ett rätt stort antal hänvisningar. Det vore förmodligen utan väldigt stora ingrepp möjligt att tillföra de särskilda reglerna för detta område till den befintliga ÅRFL och där också lägga till de ytterligare bilagor med uppställningsformer för resultaträkning och balansräkning som kan behövas för tjänstepensionsföretag. Jfr tillämpningsområdet för ÅRKL. Under alla omständigheter är det för företagen och för Bolagsverket angeläget att det tydligt framgår vilka företag som ska skicka in sina årsredovisningar till Bolagsverket. Och om detta alltid ska ske självant eller endast på begäran från Bolagsverket efter önskemål utifrån, jfr dagens reglering för ekonomiska föreningar. Vidare skulle det – som Bolagsverket framhållit även tidigare – skapa tillämpningssvårigheter och ett oönskat komplicerat system, att nu införa ytterligare storleksklasser av företag. Redovisningsutredningen (Ju 2013:01) har ett pågående arbete som kan påverka denna fråga.

16.1 Ikraftträdandet av ny reglering för tjänstepensionsföretag, s. 829

Bolagsverket vill betona vikten av att tiden mellan ett beslut om att anta en ny lag och tidpunkten för ikraftträdandet inte är för kort. Anledningen till detta är att förslaget kommer att påverka Bolagsverkets verksamhet och datasystem på ett rätt omfattande sätt, både om ett nytt register ska inrättas och om så inte behöver ske. Om ett nytt register ska upprättas för tjänstepensionsföretagen bedömer Bolagsverket att det kan bli svårt att genomföra detta till den 1 januari 2016. Tiden för ikraftträdande behöver då sättas till en senare tidpunkt.

Bolagsverket ser fram emot en genomlysning av hur organisationsnummer ska användas för de företag som nybildas eller omvandlas till tjänstepensionsföretag (eller till någon annan tillståndspliktig verksamhet). Ska i något fall en särskild serie användas för de nu aktuella företagen. I vilka fall ska ett företag som omvandlas kunna behålla sitt gamla organisationsnummer, eller tilldelas ett nytt, utan att företaget ska betraktas som en annan juridisk person? Frågan har grundläggande betydelse för Bolagsverkets systemuppbyggnad. Samråd bör ske också med Skatteverket. Dessutom är det viktigt att det klargörs om, och i så fall i vilken utsträckning, särskild registrering behövs för de företag som av Finansinspektionen får speciella villkor knutna till sin möjlighet få bli (eller omvandlas till) någon av de nya typerna av företag.

17.4.1 Konsekvenser för Bolagsverket (kostnader), s. 839

Bolagsverket är en så gott som helt avgiftsfinansierad myndighet. Det är mycket svårt att uppskatta kostnader för mera genomgripande systemförändringar. Här står dock klart att kostnaderna är mycket stora räknat både i absoluta tal och, ännu mera, räknat per företag eller per registrering. Det antal företag som berörs är begränsat, jfr s. 840–843. De viktigaste av Bolagsverkets avgifter, inklusive registreringsavgifterna, sätts av regeringen och efter viss samverkan med Ekonomistyrningsverket. Med en sådan nivå som Bolagsverket sedan vanligt har fått tillämpa för registreringsavgifter går det, inte ens på lite längre sikt, att räkna hem kostnaderna för de nu föreslagna ändringarna. Det är alltså av stor vikt att kostnads-täckning kan ske på annat sätt.

Klart står också att kostnaderna blir kännbart större om ett nytt register ska inrättas, jämfört med om en modell med att tillföra de nya specifika uppgifter som behövs till ett befintligt register (de befintliga registren).

Bolagsverket har i två tidigare yttranden den 24 januari 2012 över SOU 2011:68 Rörelsereglering för försäkring och tjänstepension (Fi2011/4348), vårt ärendenummer AD 1587/2011 och remissyttrande över utkast till lagrådsremiss som genomförande av Solvens II-direktivet på försäkringsområdet (Fi2014/3173), vårt ärendenummer AD 1788/2014, gjort preliminära beräkningar av utvecklingskostnaderna.

Vi har nu gjort vissa nya beräkningar. Först måste sägas att kostnaderna är beroende av om ett helt nytt register ska inrättas och på arten av och antalet nya typer av uppgifter som ska kunna registreras. Det har kommit fram två huvudalternativ.

Alternativ I (nya markeringar av nya typer av företag inom befintligt försäkringsregister)

Minst 5,68 mnkr.

Alternativ II (en enklare lösning som tekniskt liknar dagens arbetssätt för SE-bolag)

Minst 3,79 mnkr.

Övriga synpunkter

Avveckling eller rekonstruktion genom resolution

Bolagsverket har tidigare yttrat sig över förslaget om att införa ett nytt förfarande för att rekonstruera eller avveckla systemviktiga företag på den finansiella marknaden, resolution, en ny metod att hantera banker i kris, SOU 2014:52, Fi 2014/2275, vårt ärendenummer AD 1355/2014. Bolagsverket vill här passa på att väcka tanken på att undersöka om möjligheten till resolution kan göras tillämplig även på rekonstruktion och avveckling av eventuella systemviktiga tjänstepensionsföretag.

Uppgifter på webbplats osv.

Bolagsverket har i arbetet med ny lag om ekonomiska föreningar föreslagit att motsvarande regler som finns för bl.a. aktiebolag och filialer, om att dessa ska ange firma (företagsnamn), och organisationsnummer etc. på brev, fakturor och webbplatser, bör införas även för ekonomiska föreningar. Det bör råda lika villkor mellan exempelvis företagsformerna ekonomisk förening och aktiebolag, även i fråga om sådant som uppgiftsskyldigheter. Det kan även vara extra angeläget att de – ibland små – organisationer som i dag drivs som

sparkassor och tjänstepensionskassor uppträder med ”öppet visir” inför omvärlden. Det underlättar inte minst för en säker *identifikation* och möjligheten att enkelt och säkert kunna kontrollera *befintligheten* av ett visst företag, dess allmänna *status* (konkurs?), och *annan information* som finns hos Bolagsverket, Finansinspektionen Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och kreditupplysningsföretag m.fl. Tjänstepensionsföretagen hanterar ju belopp som, för den enskilde, är betydande.

Här bör ”konsumentintresset” överväga eventuella invändningar om ökad administrativ börda. Krav av detta slag, kan inte sägas vara oskäligen att ställa på företag inom den finansiella sektorn särskilt jämfört med kraven på att en enkel torghandlare ska ha en skylt med kontaktuppgifter. Den särskilda övergångsregeln för filialer kan fungera som förebild.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Annika Bränström. Föredragande var bolagsjuristen Lars AG Carlsson. I den slutliga handläggningen har deltagit chefsjuristen Peter Källenfors, avdelningschefen Helen Lindqvist, avdelningsjuristen Johanna Sahlman och enhetschefen Helene Thorgren.

Annika Bränström

Lars AG Carlsson

Bilaga 1

Påpekanden om gällande rätt, språkriktighet, skrivteknik och tydlighet

I detta yttrande görs några påpekanden av det rubricerade slaget. De har huvudsakligen begränsats till delavsnitten med författningsförslag.

Förslaget till tjänstepensionsrörelselag

1 kap. 10 §, s. 38

Menas med ”sin vanliga vistelseort” detsamma som hemvist? Hur förhåller sig begreppet till folkbokföringsadress? (Ett klargörande i författningskommentaren vore bra.)

4 kap. 4 §, s. 45

Här borde kanske nämnas krav på att ange firma (företagsnamn), register och organisationsnummer eller motsvarande nummer.

4 kap. 9 §, s. 46

Här saknas en bokstav i andra ordet.

6 kap. 10 §, s. 51

”Durationen” borde kunna bytas mot *varaktigheten* eller motsvarande ord på svenska.

7 kap. 8 §, s. 55

Går det kanske att finna ett helt svenskt ord för ”spreadrisk”? Troligen avses en sådan form av kreditrisk som utgörs av skillnaden (spreaden) mellan verkligt tagen risk och en tänkt ”riskfri” placering, exempelvis en så eller så mycket större risk för förlust på en placering som ligger i en företagsobligation, jämfört med en placering i statspapper.

8 kap. 5 §, s. 58

Står ”säkerställ”, ska stå *säkerställa*.

Står ”2 kap. 4 § 4”, ska troligen stå *2 kap. 3 § 4*.

9 kap. 3 § första stycket 5, s. 64

Står ”balans- och resultaträkningarna”, bör stå *resultaträkningarna och balansräkningarna* (syftar ju på två olika ”räkningar”, inte på kombinerade sådana).

10 kap. 7 §, s. 69

Står ”ledamöter”, bör stå *styrelseledamöter*, jfr 11 kap. 11 § första stycket 5.

10 kap. 7–11 §§, s. 69 och 70

Saknas mellanslag på minst 8 ställen.

10 kap. 21, s. 74

Saknas ett mellanslag.

10 kap. 42 §, s. 80

Saknas två mellanslag.

11 kap. 2 §, s. 84

Ordet nedsättning borde kunna bytas mot minskning.

11 kap. 11§, s. 86

första stycket 9, samma som föregående,
första stycket 14, står bolägets, ska stå bolagets,
andra stycket, saknas ett mellanslag.

11 kap 42 §, s. 94

Ordet ”nedsättning” borde kunna bytas mot *minskning*.

11 kap. 70 § andra stycket, s. 102

Saknas ett mellanslag

11 kap. 71 §, s. 102

Ordet ”nedsättning” borde kunna bytas mot *minskning*.

11 kap. 75 §, s. 103

första stycket 5
två bokstäver för mycket i det jättelånga ordet
andra stycket
står ”beslut ... meddelas”, borde kunna skrivas om till *likvidation ska inte beslutas*.

16 kap. 6 §, s. 137

Står ”11 kap. 74 §”, ska troligen stå *11 kap. 75 §*.

Förslaget till lag om införande av tjänstepensionsrörelselagen

3 §, s. 140

Formerna ”träda” och trätt i likvidation”, bör bytas ut mot *gå och gått i likvidation* (på tre ställen).

10 §, s. 141

De gjorda hänvisningarna till den föreslagna nya tjänstepensionsrörelselagen är inte rätt. De rätta torde vara *10 kap. 50 §* (s. 83, för tjänstepensionsaktiebolag), *11 kap. 89 §* (s. 108, för ömsesidiga tjänstepensionsbolag) och *12 kap. 40 §* (s. 120, för tjänstepensionsföreningar).

Förslaget till ändring i skatteförfarandelagen, s. 173

Förslaget till ändring i inkomstskattelagen, s. 180

Förslaget till ändring i lagen om särskild löneskatt, s. 211

Förslaget till ändring i lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, s. 214

Förslaget till ändring i lagen om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, s. 224

Förslaget till ändring i lagen om tryggnadsavgift m.m., s. 226

I de här 6 rubricerade fallen står det i ingressen ”föreskivs”, ska stå *föreskrivs*.

s. 878, sista stycket

Dispens krävs inte längre för stiftare.

s. 350, upptill; s. 360, mitten; s. 417, nertill; s. 879, nertill

Bolagsverket har från länsstyrelserna tagit över uppgifterna att kalla till stämma och att utse särskild granskare m.m.

s. 887, nertill

Står 11 kap., ska stå 10 kap.